

Rasyon nasıl hazırlanır?

Beside, özellikle hayvanın yaşına göre çayır otu, yonca ve korunga gibi kaba yemler ile fabrika yemi oranını iyi ayarlanmalıdır.

Eğer dengeli bir rasyon hazırlayamazsanız, hayvanlarınızda sindirim sistemi rahatsızlıklarından asidoza bağlı şişme ve ayak problemleri ortaya çıkacaktır.

Besinin başlangıcında rasyondaki kaba yem oranını daha yüksek tutup besi sonuna doğru azaltmalısınız. Bunun sebebi, hayvanların azar azar fabrika yemine alışmalarını sağlamaktır.

Bu şekilde bir rasyon aşağıdaki gibi hazırlanabilir:

1. Hafta	:	%30 kaba yem; %70 fabrika yemi
2. Hafta	:	%20 kaba yem; %80 fabrika yemi
3. Haftadan itibaren	:	%15 kaba yem; %85 fabrika yemi

Besi başlangıcında hayvanların protein ihtiyaçları daha yüksek olduğu için bu dönemde fabrikadan, daha yüksek proteinli yem almalısınız. Besi sonuna doğru ise hayvanların enerji ihtiyaçları arttığı için bu defa da yüksek enerjili yemleri tercih etmelisiniz.

Hangi besi yöntemini seçeceğinize karar verirken besi yapacağınız dönemdeki yem fiyatlarına, elinizdeki hayvanların ırkına, yaşına ve cinsiyetine ve üreteceğiniz etin pazar durumuna bakmalısınız.

Besi Yöntemleri

İyi bir besicinin temel düşüncesi, doğru yemleri seçerek, üreteceği etin maliyetini düşürmek olmalıdır.

Bölgemizin arazi ve iklim şartları dikkate alındığında, **besi süresine**, kullanılacak **fabrika yemi miktarına** ve besinin yapılacağı **mevsime** göre aşağıdaki gibi besi yöntemleri uygulayabilirsiniz;

» **Kısa süreli ahır besisi:** Besi süresini ise hayvanların yaşına göre tespit etmelisiniz.

- ✓ Danalar için 9 ay,
- ✓ İki yaşındakiler için 6 ay,
- ✓ Üç yaşındakiler için 5 ay
- ✓ Daha yaşlılar için ise 3 ay veya daha kısa olmalıdır.

Günlük ortalama canlı ağırlık artışını yerli ırklarda 750 gram ve kültür ırklarında 1500 gram olarak gerçekleştirebilirsiniz.

» **Uzun süreli mera besisi:** Besi hayvanlarınızı ilkbaharda meraya veya yaylaya çıkarıp sonbahara kadar otlatabilirsiniz. Bu dönemde fabrika yemi ya hiç kullanılmaz veya sınırlı miktarda verilebilir. Sonbaharda ahıra alacağınız hayvanları kaba yeme ilaveten fabrika yemi ile 3 ay daha beslemeniz gerekir.

Beside günlük ortalama canlı ağırlık artışını

- ✓ Yerli ırklarda mera döneminde 250 gram ve ahır döneminde 350 gram,
- ✓ Kültür ırklarında ise mera döneminde 500 gram ve ahır döneminde 750 gram olarak gerçekleştirebilirsiniz.

Atatürk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Zootekni Bölümü

Besi Sığırlarının Beslenmesi

Besi nedir?

Hayvanlarımızı fabrika yemi, dane yemler veya mısır silajı gibi yüksek enerjili yemlerle besleyerek en kısa zamanda ve en az masrafla arzu ettiğimiz kesim ağırlığına ulaştırmaktır.

Hayvan yetiştirmede amaç net kazancı yükseltmektir. Net kazanç, besi süresi sonunda hayvanların ulaşacağı canlı ağırlık ile besi başındaki ağırlık arasındaki farktır. Beside sağlayacağınız net kazanç, et üretim faaliyetinde ne kadar başarılı olduğunuzu gösterir

Besiye alınacak hayvanların seçimi

- ✓ Erkek sığırlar dişi sığırlara göre her zaman daha iyi besi performansı gösterir.
- ✓ Genç hayvanların, verilen yemi ete çevirme kabiliyeti yaşlı hayvanlardan daha iyidir.
- ✓ Genel olarak ıslah edilmemiş yerli ırk sığırların besi kabiliyeti; Simmental, Esmer İsviçre gibi kültür ırklarına göre daha düşüktür.
- ✓ Genellikle derin, geniş ve uzun gövdeli; başı küçük, kısa boyunlu, geniş ve düz sırtlı, geniş ve uzun sağırlı hayvanlar besi için en elverişli olanlardır.
- ✓ Canlı durmayan, durgun, ince kulaklı, göz akları sararmış hayvanlar hastalıklı ve besiye elverişli **olmayan** hayvanlardır.

Besi hayvanlarının besin madde ihtiyaçları

Net kazancı yüksek bir sığır besisi yapmak istiyorsanız, hayvanlarınızın yaşamalarını ve et üretmelerini sağlayacak günlük besin maddesi ihtiyaçlarını, hazırlayacağınız rasyon ile eksiksiz karşılamanız gerekir. Kaliteli kaba yem ve kaliteli fabrika yemi kullanarak bunu gerçekleştirebilirsiniz.

- ✓ Kaliteli kaba yem yonca, korunga ve çayır otudur.
- ✓ Kaliteli fabrika yemi, içerdiği yem maddeleri çeşidi ve oranı değişmeyen, hayvanın yaşına ve cinsine göre besin maddesi ihtiyaçlarını karşılayabilen yemdir.
- ✓ Genç hayvanların rasyonlarında proteince zengin yemleri buldurmalsınız.
- ✓ Hayvanlar yaşlandıkça enerji ihtiyaçları artacağı için rasyonun enerji değerinin de yükseltilmesi gerekir.
- ✓ Bir sığırın günlük su ihtiyacı yaklaşık 50 litredir. Su ihtiyacını serbest olarak karşılanmalı, olanak yoksa günde en az iki kez sulamalsınız.

Bir rasyon örneği;

Besi başında hayvanınıza günlük 10 kilogram yem verecekseniz,

- » İlk hafta bunun 3 kilogramı kaba yem ve 7 kilogramı fabrika yemi olacaktır.
- » İkinci hafta 2 kilogram kaba yem ve 8 kilogram fabrika yemi, üçüncü hafta ise 1,5 kilogram kaba yem ve 8,5 kilogram fabrika yemi ile besiyeye devam edebilirsiniz.

Beside saman kullanılır mı?

Ülkemiz hayvancılığının en önemli sorunlarından birisi samanın kaba yem olarak kabul edilmesidir. Samanda, besi sığırlarımızın etkinlikle yararlanabileceği **hiçbir besin maddesi** yoktur. Aksine içerdiği lignin adı verilen odunsu maddeyle hayvanı tıkar ve diğer besinlerin sindirimine de engel olur. Samanı kaba yem olarak kabul etmemek gerekir. Fakat eğer beside kaba yem sıkıntınız varsa, sadece fabrika yeminin tek başına verilmesi sonucunda ortaya çıkabilecek zararları önlemek adına, az miktarda samanı **dolgu maddesi** olarak kullanmanızda bir sakınca yoktur.

Bölgemizde yetiştirilen yerli ırk sığırlarda 1 kg canlı ağırlık artışı için;

- » 6 aylık bir sığır yaklaşık 6 kg,
- » 15 aylık bir sığır 15 kg yeme ihtiyaç duymaktadır.
- !! Bu rakam kültür ırkı sığırlar için 7 kilogramdır.